

měl býti směnečný podpis žalovaného škrtnut a že směnečný jeho závazek zanikl vyrovnáním, nevyvrátil odvolací soud tím, že žalovaný není žalován bankou, nýbrž postihem žalobce a že proto může býti žalován směnečně. Ovšem závazek vyrovnacího dlužníka nezaniká zcela a konečně již potvrzením vyrovnání, nýbrž teprve řádným zaplacením vyrovnací kvoty, splněním vyrovnání. Co je nad kvotou vyrovnací, nemůže věřitel požadovati (§ 53 vyr. ř.) leda že by vyrovnání bylo neplatné nebo že by nastala jeho zmatečnost (§§ 57 a 47 vyr. ř.) nebo jeho bezúčinnost (§ 58 vyr. ř.), a to ani postihem (§§ 17, 53 vyr. ř.). Žalovaný namítl ve směnečných námitkách, že se vyrovnal, a tvrdil, že kvotu zaplatil. Žalobce zaplacení popřel. Podle § 17 vyr. ř. mohl žalobce přihlásiti k vyrovnání částky již zaplacené následkem svého ručení a bylo mu vyhrazeno přihlásiti nároky z platů, které by ho v budoucnu mohly postihnouti, ale jen pro případ, že věřitelka, banka, neuplatní pohledávku ve vyrovnacím řízení. Žalobce mohl také po zahájení řízení vykoupiti pohledávku banky jako věřitelky nebo od jejího nástupce oprávněného k postihu a tím si zajistiti právo na kvotu. V žádném případě nebyl však vyrovnací dlužník povinen, ať přímo ať postihem platiti na dluh více než kvotu, pokud ovšem vyrovnání nebylo neplatným nebo bezúčinným (Bartsch-Pollak, Komentář § 17 konk. ř. pozn. 7 a § 17 vyr. ř. pozn. 17, 21, 22, Lehmann, Komentář k § 17 vyr. ř. a § 17 konk. ř. sub 2. posl. odst.). Nezaplatil-li žalovaný řádně vyrovnací kvotu, oživila celá směnečná pohledávka. Ale nižší soudy nevzaly na přetřes sporný případ s tohoto hlediska a nezjistily skutkové okolnosti pro jeho posouzení, zejména, zda žalovaný zaplatil vyrovnací kvotu na směnečný dluh, o němž se žaluje, zda nenastala zmatečnost vyrovnání pro jeho nesplnění a zda po případě žalobce sám kvotu na dluh ze směnky žalobní zaplatil za dlužníka a zda mu z toho důvodu nepřisluší postihem nárok aspoň na kvotu (§ 17 vyr. ř., čl. 49 a 51 sm. ř. a §§ 45 a 47 sm. zák.). Proto bylo rozsudky nižších soudů podle §§ 496 čís. 3 a 513 c. ř. s. zrušiti a nahraditi, jak se stalo.

Čís. 9072.

Substituční podstatu nelze zapsati do obchodního rejstříku jako veřejného společníka.

(Rozh. ze dne 27. června 1929, R II 177/29.)

Rejstříkový soud zamítl návrh, by byla do obchodního rejstříku zapsána jako nový veřejný společník substituční podstata Maxe Emanuela W-a (Karla W-a). Důvody: Podle čl. 85 obch. zák. jest veřejnou obchodní společností, provozují-li dvě nebo více osob obchodní živnost pod společnou firmou a není-li u žádného ze společníků omezena jeho účast na majetkové vklady. Z toho vidno, že společníky musí býti osoby, které provozují obchod. Zvláštní předpoklady pro jich jakost zákon nežadá, předpokládá se však, že způsobilými členy veřejné ob-

chodní společnosti jsou právní podmínky, které mohou provozovati pod cizím obchodním jménem živnost obchodní. Mohou tedy býti členy veřejné obchodní společnosti i osoby fyzické i osoby právnické. Jde nyní o to, zda do těchto skupin lze zařaditi substituční podstatu. Není sporu, že substituční podstata není fyzickou osobou. Není však ani osobou právnickou. Neboť korporací jest jednota více osob, spojená k pospolitému účelu (§ 26 obč. zák.) a nadací jest jmění věnované jistému účelu, jež platí v právu za zvláštní osobu (§ 646 obč. zák.). Substituční podstaty považovati jest za zvláštní útvar mezi jměním fyzické osoby a právní osobou typu nadace, která jest zastupována opatrovníkem, nad níž vrchní dozor má opatrovnícký soud. V důsledku toho nehodí se za člena veřejné obchodní společnosti. Re k u r s n í s o u d napadené usnesení potvrdil. D ů v o d y: Prvý soud právem zamítl žádost o zápis substituční podstaty a poukazuje se na správné, stavu věci i zákonu odpovídající důvody napadeného usnesení. Podotknouti jest, že jest bez významu pro posouzení otázky, zda je substituční podstata způsobilou, býti veřejným společníkem, že dal soud opatrovnícký svolení k jejímu vstupu do společnosti (čl. 85 obch. zák.). Substituční podstatu nelze pokládati za právnickou osobu a této osobnosti nemohla nabýti ani souhlasem soudu opatrovníckého k jejímu vstupu do společnosti. Je to jmění, které zdědil Karel W. s povinností odevzdati je za určitých podmínek nástupcům v poslední vůli Maxe Emanuela W-a uvedeným, je to tedy jeho vlastní jmění, jenže obmezené podle § 613 obč. zák., je to jeho podíl na jmění firmy, kterým však nemůže volně nakládati, čímž však se povaha tohoto jmění nemění.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud, prozkoumav spisy, neshledal, že jest napadené usnesení ve zřejmém rozporu se zákonem neb se spisy, aniž že je stíženo zmatečností. Vzhledem k vývodům dovolací stížnosti nutno uvést ještě toto: Jest přisvědčiti právnímu názoru rekursního soudu, že substituční podstata jest jměním, které zdědil Karel W. s povinností, odevzdati je nástupcům uvedeným v poslední vůli Maxe Emanuela W., že to jest tedy jeho vlastní jmění, s nímž však nemůže vzhledem k předpisu § 613 obč. zák. — a také se zřetelem k dalšímu obmezení závěti — volně nakládati. Podle poslední vůle ze dne 24. července 1918 ustanovil totiž Max Emanuel W. dědici svého celého jmění své tři děti Karla W-a, Betty W-ovou a Irenu W-ovou stejným dílem. Co do části dědického podílu syna Karla W-a přesahující jeho povinný díl, zřídil však zůstavitel fideikomisární substituci ve prospěch manželského potomstva Karla W-a, po případě obou jeho sourozenců, avšak jen dočasně, tak, že, dožil-li by se Karel W. 31. roku, měla substitute pozbyti platnosti. Jen kdyby nastal některý z případů vytčených v odstavci III. závěti, nedojde ke zrušení substitute, nýbrž tato potrvá konečně a bez obmezení dále. Z tohoto ustanovení poslední vůle dovozuje dovolací stížnost neprávem,

že Karel W. přestal býti co do části svého dědického podílu, přesahující povinný díl, dědicem, poněvadž dožil dnem 8. května 1926 30. roku a nastal jeden z případů odstavce III. posledního pořízení, totiž nebylo zrušeno obmezení jeho svéprávnosti. Tím nestala se substituční podstata zvláštním účelovým jměním, právnickou osobou, nýbrž zůstala nadále částí jeho dědického podílu, ovšem stíženou substitucí, s tím jediným rozdílem, že se substitute stala nyní trvalou, poněvadž se nesplnila podmínka, pod kterou měla vůbec odpadnouti. Nižší soudy odepřely právem zápis »substituční podstaty« jako veřejného společníka do obchodního rejstříku, poněvadž nejde ani o osobu fysickou, ani o osobu právnickou, která by se podle své povahy hodila za společníka veřejné obchodní společnosti. Není tu podmínek § 16 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. z. a nemohlo býti dovolací stížnosti vyhověno.

Čís. 9073.

Stavební ruch. I čekateli lze být v družstevním domě pronajmouti. Výši nájemného není třeba stanoviti výslovnou úmluvou při zadávání bytu.

(Rozh. ze dne 27. června 1929, R II 238/29.)

Stavební a bytové družstvo dalo žalované výpověď z bytu. Žalovaná tvrdila v námitkách, že není ve smyslu stanov nájemnicí, nýbrž čekatelkou, na niž se předpisy o výpovědech z bytu nevztahují. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e výpověď zrušil. D ů v o d y: Ze stanov žalujícího sdružení soud zjistil, že podle §§ 19 a násl. stanov má každý člen sdružení právo žádati za odevzdání bytu pokud se týče celého rodinného domku s právem čekatelským tak, že mu bude později dán do vlastnictví. Za účelem pozdější koupě domu má právo činiti úsporné vklady na běžný účet. Všechna z toho plynoucí práva a povinnosti a zejména právo čekatelské náleží k členskému poměru člena sdružení ke sdružení. Pokud jest člen členem sdružení, požívá jako takový všech svých práv a stal-li se jednou čekatelem rodinného domku, nemůže býti za trvání členského poměru svého čekatelství zbaven, tím méně z bytu (domku) vypovězen. Práv čekatelských může býti zbaven jen ztrátou členství, o čemž obsahují příslušná ustanovení §§ 17 a 18 stanov. Teprve, až se ztráta členství stane právoplatnou, může si sdružení prostou vlastnickou žalobou na vyklizení sjednati opětnou držbu nemovitosti, neboť pak je již bývalý člen a bývalý čekatel drží bez jakéhokoliv právního důvodu. Poměr nájemní mezi členem (čekatelem) domku se strany jedné a sdružením se strany druhé není nikdy po právu. Ježto podle nesporného přednesu stran byl dům se všemi místnostmi dán žalované do užívání jako čekatelce a ježto podle stanov sdružení lze poměr čekatelský rozvázati jen rozvázáním poměru členského, není výpověď strany žalující přípustnou a bylo ji proto prohlášiti za zrušenou. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vy-